

Börzsönyi Helikon

2006 Karácsony

Hókristály (fotó)

Tartalom:

- 3. o.: *A hókristályok ideológiája...*; (Karaffa Gyula összeállítása)**
12.-13. o.: *A kabát*; (Móritz Mátyás írása)
15. o.: *Fél perc múlva*; (Zalán György „Gyurcsi” verse)
16.-17. o.: *Fehér karácsony*; (Ketykó István verse)
19. o.: *Ünnep*; (S. Varga Ilona A Lion verse)
20. o.: *A legszebb karácsonyi ajándék*; (Murányi Ilona írása)
**22.-25. o.: *Angyali gyertyák; Lángcsepp; Az élet kapujában; Karácsonyi sirató*;
(Székács László versei)**
27.-28. o.: *Karácsonyi gondolatok*; (összeállítás a Bóbita irodalmi csatornáról)
30.-31. o.: *Ha ránk szakad a kereszt súlya*; (Hörömpő Gergely verse)
33. o.: *A születés ünnepén*; (H. Túri Klára verse)
35. o.: *Különszámunk szerzői; Impresszum*;

Lapszámunk képei:

Különszámunk képeit eredeti formájukban szabadon letölthetik a *SnowCrystals.com* internetes oldalról.

A Szerk.

A hókristályok ideológiája...

A Dávid-csillag

Közismert, ősi zsidó szimbólum a két egymásba fordított, egyenlőszárú háromszög. Első régészeti felbukkanása Szidonból (a mai Libanon területéről), az időszámításunk előtti 7. századból való. Egy szidoni zsidó, *Ben Aszajáhu* sírkövén tűnik fel ez a jelkép, amely azután az észak-izraeli Kfar Náhúm (Capernaum) zsinagógájának frízén is előfordul (200 körül).

Európában az első említés a hatágú csillagról, mint a zsidóság szimbólumáról, érdekes módon a magyar történelemhez fűződik. Egy korabeli forrás szerint Mátyás király és Beatrix 1476-ban lezajlott esküvői menetében a zsidók is ünnepélyesen felvonultak. Buda várának bejáratánál “a zsidók élén agg előljárójuk ment, lóháton, kivont karddal, azon kosár függött, amelyben tíz font ezüst volt. Mellette fia, szintén lóháton, karddal és ezüst kosárral. Utánuk jött huszonnégy lovag, mindnyájan bíbor díszruhában, kalapjukon három szál strucc-tollal”. Az ünneplő zsidó csoport — így jegyzi fel a krónikás — “boszorkánylábbal”, valójában Dávid-csillaggal díszített zászlóval jelent meg az esküvői menetben.

Az 1964-ben, a budai Várban, a Táncsics Mihály utca 26-ban feltárt szefárd (a korabeli feljegyzések szerint “szír”) zsinagóga bejárata fölötti boltíven szintén találunk hatágú csillagot. (Ez a zsinagóga az XVI. század végén keletkezett, és a középkori budai nagyzinagógával együtt, 1686-ban rombolták le.) Itt vörös festékekkel formált Dávid-csillagot láthatunk, körülötte Áron főpapi áldásának kabbalista módon írt héber szövegével.

A jelkép héber neve (*Magén Dávid*) Dávid pajzsára utal: a zsidó hagyomány szerint ugyanis az időszámításunk előtt 1000 körül élt Dávid király katonái ilyen alakú pajzsot viseltek, vagy ezt a jelet vésték pajzsaikra, hogy pikkelyes páncélzatuk ellenére felismerjék egymást. A valóságban azonban a

jelkép még ennél is régebbi eredetű. Egyes ókori keleti népeknél ugyanis a két egyenlőszárú háromszög az ég és a föld, vagy a férfi és a nő békés, harmonikus egymásra találását szimbolizálja. A zsidóság ezt az ősi jelképet vallásos tartalommal, három-három fontos eszme hirdetésével is egybekötötte.

A Talmudban olvassuk “az igazságos Simon” tanítását. “Három alapvetően nyugszik az erkölcsi világrend: a Tórán, az istenszolgálaton és a szeretet gyakorlásán”. Ezek az ember kötelességei, ezt jelenti a csillag felfelé nyúló háromszöge. Egy másik, minden bizonnyal ugyancsak az igazságos Simonnak tulajdonítható mondás szerint viszont “három dolgon áll a világ, a természettörvényen, az igazságon és a békén”. Ezek mind Istentől függő eszmék, ezeket szimbolizálja a lefelé forduló háromszög. S valóban, ha a törvény és a Tóra, a szolgálat és az igazság, a béke és a szeretet gyakorlása találkozik, akkor mindig harmónia valósul meg a világban...

A kabbala szerint a Dávid-csillag hat ága és a hozzájuk tartozó hat kis háromszög megfelel a világ hat irányának, amelyről már korábban szoltunk. A csillag közepén levő hatszög pedig — akárcsak a menóra középső szára — a világ középpontját jelentő Istent szimbolizálja. Ezért szokás a Dávid-pajzs hatbetűs héber nevét a hat kis háromszögben elhelyezni.

Nehéz lenne felsorolni, milyen sokféle kegytárgyon szerepel-szerepelhet a Dávid-csillag (tudományos névvel a *hexagramma*). Vannak például olyan széder-tálok, amelyeken csupán a *magén Dávid* jelzi használati szerepét. (Olykor a csillag hat kis háromszögébe kell helyezni az ünnep jelképes ételeit.) Érdekes azonban, hogy Magyarországon teljesen profán témákban is találkozhatunk a Dávid-csillaggal, így sörös- és szódásüvegeken, vagy téglákon is. A serfőző, vagy a téglagyártó nyilván így akarta kifejezésre juttatni zsidó származását. Ezeknek a sajátos tárgyaknak is vannak szakavatott gyűjtői. Aranyból-ezüstből készült Dávid-csillagot és a korábban tárgyalt menórát

sokan nyakláncként, karkötőként viselnek, s ezek a jelek régi pecsétnyomókon, amuletteken, medálokon is előfordulnak. Persze, vigyáznunk kell, hiszen a hatágú csillag, mint említettük, olykor más kultúrákban is felbukkan, sőt, egyszerű díszítő elem is lehet.

(Részlet a www.zsido.hu oldalról. A Szerk.)

Dávid-csillag és más ősi jelek a bioenergetikai gyógyításban

Vannak ősi jelképek: energiákat és információkat hordoznak. Ilyen a Dávid-csillag is, amely két, egymásba fordított, egymással szembenálló, egyenlő szárú háromszög. Az egységet és a harmóniát jelképezi. A felső háromszög fentről a kozmoszt szimbolizálja, s úgy tágul lefelé, a föld felé. Az alsó háromszög a mikrokozmosz irányából jön, s szélesedik tovább a makrokozmoszra „mutatva” – tájékoztat *T. László* bioenergetikus, természetgyógyász. Ezért szokták a régi mágusok is azt mondani „amint fenn, úgy lenn”! Ez a két háromszög tehát egymásba fonódik, s így alakul ki középen az a harmónia, amely nem más, mint az ég és a föld energiája – köznyelven szólva –, s egyszerre van jelen.

– *Európában, a háború idején, mégis a megbélyegzettségnek volt (gyakran még ma is) a jele, jelképe...* – szólok közbe elgondolkodva, miközben azokra a kultikus helyekre (például Egyiptom, Tibet) gondolok, ahol a gyógyító szerep jut eszükbe az embereknek az ilyen jelekről, jelképekről.

– Sajnos igen – hangzik a felelet. – Gyakran ezért is idegenkednek itt tőle! Ám energetikai szempontból a lehetőségek fantasztikus tárházára bukkanunk benne. Mi, bioenergetikusok gyakran alkalmazzuk, rézből készítve, mint a „nyitott rezgőkörök” egyikét. A nyitott rezgőkörű Dávid-csillagban a két háromszög szemben lévő csúcsa nincs összekötve, nyitott. S ott spirituális beavatással, megfelelő szögbe

hajlítva olyan energiák cirkulálnak, amely igen széles skálájú (ám kizárólag pozitív célú!) segítségre hivatottak. Ha otthon készítünk el egy Dávid-csillagot, annak is meglepő ereje van. Ám amikor azt megfelelően behangoljuk, vagyis „digitális szinten rezgetjük” a megfelelő frekvenciára, fantasztikus dolgokra képes!

– *Például?*

– Ha valakinek, mondjuk, nem jó már a szemüvege, erősebb kellene, akkor azt betesszük a „csillag” közepébe. Erőtere átharmonizálja, átalakítja egy másik energetikai rendszerre mindkét lencsét. Bele lehet tenni cigarettát is, ha valaki le akar szokni a dohányzásról. A cigaretta gyenge és könnyű lesz! Mindezt ingával végig lehet kísérni. Földsugárzást és vízsugárzást is lehet semlegesíteni Dávid-csillaggal. Eltüntetni nem, de lefogni igen! Át lehet vele strukturálni azt is: a víz sejtazonos állapotú lesz, majdnem olyan, mintha pívizet (szűrt, tisztított ivóvizet) inna az ember. Nem véletlen, hogy a régi öregek korsóban hagyták állni a vizet. Ha erre még rásegítünk Dávid-csillaggal... Hiszen az a víz, amely a csapból jön, végig a városban, nem azonos szerkezetünk rezgésével, energiájával. Ez is a környezeti ártalmak egyike. Éppúgy, mint a közeliünkben lévő magasfeszültségű vezeték, trafóház, otthon a mikró, hogy a többi, sugárhatást keltő „modern dolgot” ne is említsem... S akkor csodálkozik a mai ember, hogy nyugtalan, fáj a feje, rossz a közérzete!

– *Használja a Dávid-csillagot ilyen esetben is?*

– Természetesen. Tapasztalataim szerint az a legerősebb spirituális védelem. Nagyon hatékony akár falra akasztva – hiszen ezek a sugárzások oldalról jönnek –, akár falvédőhöz téve, vagy papírra rajzolva és a fal felé fordítva...

– *Azt hallottam nemrég, hogy a bioenergetikusok a Dávid-csillagot távgyógyításra is használják. Igaz ez?*

– Igen. Információs lapot (akik végeztek valamilyen természetgyógyászati tanfolyamot, el tudják készíteni) vagy

fényképet, személyes tárgyat helyezünk középre, a harmonizáló részbe. A távolság nem mérvadó, pozitív, gyógyító energiát lehet küldeni, de a személyes kontaktus erősebb, másabb. Aztán lehet ez a módszer még kristályterápiával is erősíteni. Mert ha egy megfelelően behangolt kristályt teszünk még a Dávid-csillag közepébe, felerősíti a harmonizáló rész rezgését, s mint egy hordozó, magával ragadja.

– *Megbeszéljük a pácienssel mindezt?*

– Ha kontaktusképes állapotban van, igen. Megkérjük, hogy például este 9-kor lazuljon el, mi akkor erősen rá gondolunk, és a tartózkodási irányába fordítjuk a Dávid-csillagot.

– *De a Dávid-csillag vallási jelkép!*

– Az. Nem véletlenül van ekkora kisugárzó ereje! Hiszen közepén, a háromszögek által határolt részen tiszta, kozmikus energia van! Ez az egyik dolog. A másik: a jelek régebbiek, mint a vallások. Nagyon sok ábra van, nagyon sok figurális megjelenítés. Ilyen például a kereszt, a jin-jang ábra. Mind-mind nagyon erős energiával rendelkeznek. A feszületet is gyakran használják az energiarendszer kiegyensúlyozására. A rózsafüzérrel is nagyon jól lehet tölteni, energiát adni (főleg imával párosítva). Tehát mindegyik ősi ábra jó – vallástól függetlenül – jelképként! Hogy mégis a Dávid-csillag bizonyult a leghasznosabbnak, lehet, hogy csak a véletlen műve. De az is lehet, hogy nem! (Szerintem biztosan nem...) Az tartalmaz legtöbb energiát, és az alkalmazható a legtöbb módon.

Nagy Ildikó

(A szerző Szombathelyen élő újságíró. Elérhetősége: ildiko.nagy@vipmail.hu. A cikk a www.natursziget.com oldalról származik. A Szerk.)

Rendezett szerkezetű víz

A napokban Japánból kapott ultramikroszkópos felvételeken egyértelműen látható, hogy a rendezett struktúrájú víz Dávid-csillag alakzatú, illetve annak alapformátumát számtalan variációban tükrözi. Mindez a hókristályokban is nyomon követhető. A vastagbél nyálkahártyáján az ultrafelbontás Dávid-csillag alakú hatszögű mintázatot mutat, s ez azt jelenti, hogy a bélben lévő strukturálatlan vegyes formátumú és szerkezetű víz ennek a formációnak a hatására alakul át klaszterrendszerű, rendezett struktúrájú vízzé. Amennyiben a bélnyálkahártya sérült, s ez a formáció hiányos, elmarad a víz struktúrájának belső rendeződése, s az egész szervezetben, struktúrájában sérült víz kering. Ennek egyenes következménye, hogy sem a sejten belüli, sem a sejtek egymás közti információs rendszere nem lesz tökéletes, s megint ott vagyunk, hogy mindenki ott betegszik meg, ahol önmagához képest a leggyöngébb. Így alakulhat ki a bélbetegségek hatására bármilyen másodlagos vagy harmadlagos kórkép. Ez magyarázza, hogy a táplálkozás, az alapos rágás, a helyes folyadékfelvétel miatt alapjaiban sorsdöntő! Hasonlóan döbbenetes tapasztalat az, hogy a daganatos betegség-nél az összejt-implantáció után a sejtmagból azonnal Dávid-csillag formájú szikrázó hologram jelenik meg, amely erős csillagszórószerű fényt bocsát ki magából. Ekkor egyesül a beültetett összejt a befogadó sejtekkel, és azokkal homogenizálódik. Nézzük meg mindezeket további energetikai szempontból. A védikus rendszer szerint a csakrák felelnek a szervezet harmonikus működéséért és ennek hormonálisan meg is van az analógiája. Minden csakra magasságában ott a belső elválasztású mirigy (herék, petefészkek, mellékvesék, hasnyálmirigy, csecsemőmirigy, pajzs- és mellékpajzsmirigy, tobozmirigy, agyalapi mirigy) alulról fölfelé haladva.

(A részlet Béky László cikkéből való, ami a www.tgy-magazin.hu oldalon jelent meg. A Szerk.)

Természet-lesen: A hópehely

A havazást talán este a legjobb autóból nézni! Olyan érzés, mintha Luke Skywalkerként száguldoznál úrhajódon a milliárdnyi hópehely között. De honnan is hullik a sok finom hópihe, és hogyan alakul ki?

Először is a legfontosabb, hogy a hópehelyek nem megfagyott esőcseppekből jönnek létre! A hókristályok keletkezéséhez vízpárára és porra van szükség. A pára forrásai a folyamatosan párologó folyók, tavak, tengerek, óceánok és a leveleiken keresztül párologtató növények. Sőt, kilégzéssel még te is juttatsz párát a levegőbe. A légkörben keringő por pedig vulkánokból, virágporból, sivatagokból vagy meteoritokból származhat. Ha a földfelszíntől a felhők tetejéig nulla fok alatt van a hőmérséklet, a pára a parányi por szemeken kicsapódik, megfagy. Apró jéglemezek keletkeznek ilyenkor, amelyek kisebb, mint ennek a mondatnak a végén a pont. A felhőkön belül a jéglemezek növekedni kezdenek, és szabályos alakú hókristályokká formálódnak. A hókristályfotósok, illetve a kristályokat mikroszkóppal vizsgáló fizikusok szerint szinte semmi esély nincs rá, hogy két tökéletesen egyforma hókristályt találjunk. Bár minden hókristály hatszögletű, az alakjuk rendkívül változatos: vannak olyanok, amelyek csillaghoz, mások hasáshoz, megint mások tűhöz hasonlítanak leginkább. Hogy milyen alakú lesz egy hókristály, a felhők hőmérséklete és nedvességtartalma határozza meg. Ha a felhőben mínusz öt fok körül van a hőmérséklet, főleg oszlop alakú, túszerű jégkristályok keletkeznek, a mínusz tizenöt fok körüli hőmérséklet viszont a csillag alakúaknak kedvez. Mielőtt a földre hulla-

nának a hókristályok, hosszú utat járnak be a felhőkön belül. Ütköznek és összetapadnak egymással, ami roncsolja a szabályos hatszög alakjukat. Több hókristályból keletkezik a hópehely. Amikor a hópehelyek már túl nehezek a lebegéshez, a földre hullanak. Ha a talaj hőmérséklete nulla fok alatt van, a hópehelyek a földön sem olvadnak el, és puha takaróként védik az őszi vetést a fagyástól. Reméljük, idén is bőven lesz lehetőség szánkózni, síelni, hógolyózni, hóembert építeni, vagy egyszerűen csak élvezni a hideg hópehelyek csiklandozását.

(A cikket Zsonga Hanga írta, s a www.ngkids.hu oldalon jelent meg. A Szerk.)

A hópehely-ember és a hópehelyek

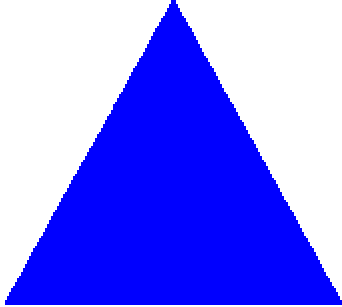
Egy Winson Bentley nevű amerikai azzal töltötte az életét, hogy hópehelyeket fényképezett a 19. sz. végén – 20. sz. elején, és ezzel kiérdemelte a hópehely-ember nevet. Bentley az úgynevezett fotomikrográfia egyik úttörőjeként mintegy ötezer fényképet készített a hókristályokról (ezek fele könyvben is megjelent), és megfigyelései alapján kijelentette, hogy nincs közöttük két egyforma. Ami persze szigorúan véve nem igaz, és érdemes inkább úgy fogalmaznunk, hogy nagyon nehéz két egyformát találnunk még akkor is, ha nem olvadnak el még azelőtt, hogy alaposabban is szemügyre vehetnénk őket. Viszont egyáltalán nem lehetetlen: egy hivatásos hókutató nem is olyan régen „nincs két egyforma??” címmel írt cikket, és kimondottan meggyőző és az elterjedt hiedelmet cáfoló fényképet is mellékelte hozzá. Ami persze mit sem von le a hópehelyek szépségéből.

(Részlet a <http://jovonezo.blogter.hu> oldalról. A Szerk.)

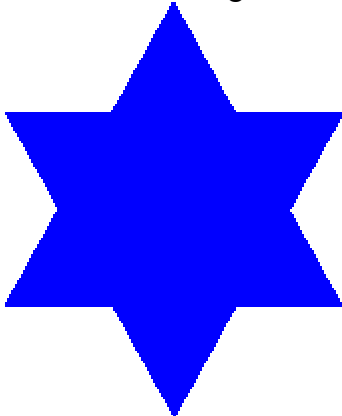
A Koch-féle hópehely

Helge von Koch svéd matematikus 1904-ben egy különös geometriai alakzatot írt le, amely nagy fejlődést okozott az akkori matematikus társadalomnak.

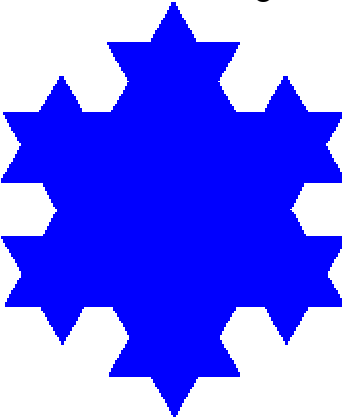
Induljunk ki egy egységnyi oldalú háromszögből!

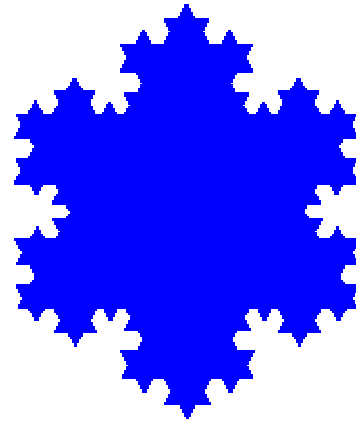
Mindhárom oldalára állítsunk egy 1/3 oldalú háromszöget!

Ismét minden oldalra állítsunk egy harmad oldalú háromszöget!

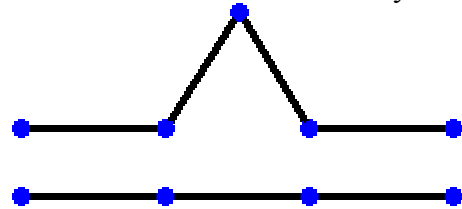
Majd újra!

És így tovább a végtelenségig...

Mekkora a Koch-féle hópehely kerülete?

Az alábbi ábra alapján meghatározhatjuk a kerület számításának szabályát.

Láthatjuk, hogy az egyenes szakaszok hossza minden lépésben négyharmadszorosára nő.

Tehát a kerület képlete:

$$K = 3 \cdot \frac{4}{3} \cdot \frac{4}{3} \cdot \frac{4}{3} \cdot \frac{4}{3} \cdot \frac{4}{3} \cdot \dots = \infty$$

Mivel a képzési lépések száma végtelen, a kerület is végtelen nagy lesz. (A képlet elején a hármas szám a kiindulási háromszög kerületét jelenti.)

Mekkora a Koch-féle hópehely területe?

Pontosan nem határozzuk meg a területet, de annyit megállapíthatunk, hogy az alakzat a kezdő háromszög köré írt körön belül helyezkedik el, így területe bizonyosan kisebb, mint a fent említett köré. (Továbbá láthatjuk, hogy belül van a második ábra köré rajzolt háromszög is.)

A Koch-féle hópehely egy véges területen elhelyezkedő végtelen hosszú görbét ír le. Így hosszúságban nem különbözik egy szintén végtelen (, az egész világegyetemet átszelő) euklideszi egyenestől, viszont előfér akár az előttünk lévő monitor képernyőjén is. Sőt bármilyen kicsiny háromszögből is indulunk ki, minden esetben végtelen hosszúságú görbét kapunk eredményül. A Koch-féle hópehely az egyik legegyszerűbben leírható fraktál, amely minden szinten nagyszerűen mutatja az önhasonlóság tulajdonságát.

(A cikket a www.freeweb.hu/t/minden/kaosz/koch.htm helyen találják. A Szerk.)

A HÓPEHELY

A víz az egyetlen olyan anyag a Földön, amely természetes körülmények között mindhárom halmazállapotában megtalálható. A megfagyott víz legcsodálatosabb s talán legváltozatosabb formája a milliárdszámra születő, sok tekintetben hasonló, mégis mindig más és más hópehely.

A szilárd halmazállapotú csapadékfajták közül a mérsékelt szélességeken a hó és a jég egyaránt előfordul. Mindkettő a vízgőz fagyása révén jön létre, de hó csak télen, jég pedig csak a nyári félévben keletkezhet.

Jégeső akkor alakul ki, amikor a felhők vízcseppjei felfelé sodródva, egyre hidegebb környezetbe jutva megfagynak, majd a súlyuk miatt esni kezdenek. Egy újabb feláramlás ismét magával ragadja őket, újabb rétegek fagynak rájuk, s a folyamat többször megismétlődhet. Mindehhez a 6-8 kilométeres vertikális kiterjedést is elérő tornyos gomolyfelhőkben (cumulonimbus) legkedvezőbbek a feltételek. Hókrisztályok keletkezésekor a földfelszíntől a felhők tetejéig fagypontra alatta van a hőmérséklet, így nem csoda, hogy a szabad vízfelszínnek párolgásakor és a hófelszín szublimálása-

kor a légkörbe jutó vízgőz azonnal megfagy, amint eléri a telítettséget. Először vékony jéglemezek, majd egyre növekvő hókrisztályok jönnek létre a felhőkön belül. A felhőelemek több száz méter, esetenként több kilométer utat tesznek meg a felhőben, mire csapadék formájában kihullanak a felhőalap alatt. A felhőn belüli utazás közben ütköznek a többi hókrisztállal. Némelyek összetapadnak, mások szétporladnak, a legtöbbször deformálják egymás szabályos hatszög alakját. A felszín közelébe 99 százalékban alakatlan, aszimmetrikus hópehelyek érkeznek.

Egy csodálatos öregúr

Hányszor megcsodáltuk már egy-egy hazavás alkalmával a levegőben kavargó hópehelyek karneválját! Van-e közöttük két teljesen egyforma? Miből adódik e határtalan változatosság? E kérdésekre először egy amerikai farmer 19 éves fia igyekezett választ találni. Wilson Bentley (1865–1931) az Egyesült Államok északkeleti részén született a Vermont állambeli Jericho melletti farmon, és ott élt élete végéig bátyjával, annak feleségével és nyolc gyermekével. Bár egyetlenemet sosem vészelt, és szülővárosát sem hagyta el soha, összesen tizenegy cikke jelent meg tudományos meteorológiai folyóiratokban. Szakkönyvek, enciklopédiák és folyóiratok tanulmányozása után hozta létre azt a mikroszkóppal egybeépített fényképezőgépet, amellyel 1885 és 1931 között összesen 5381 (!) fényképet készített. Többnyire hópehelyeket fotózott, de a dér, a zúzvara és a harmat is érdekelte. Ő adta az első módszert arra, hogyan mérhető meg az esőcseppek mérete: tálcára lisztet szitált, majd néhány másodpercre kitette az esőre. Szárítás vagy forró sütőben sütés után az esőcseppek apró téstagolyókként tanulmányozhatók. Később évtizedekig alkalmazták ezt az egyszerű módszert a felhőfizikusok. Wilson Bentleyt a meteorológus történetírók csak „hópehelyes Bentley”-ként emlegetik. Az alacsony, szí-

kár öregurat még szomszédai is csodabogárnak tartották. Már 40 évnél is hosszabb ideig végezte munkáját, amikor az Amerikai Meteorológiai Társaság elismerő oklevélben részesítette és felvásárolta 2500 fényképét. A felvételekből könyv készült, amely néhány hónappal a szerző halála előtt jelent meg. Még egy-két évvel ezelőtt is az eredeti Bentley-felvételek felhasználásával jelent meg a legújabb felhőfizikai szakkönyv. Wilson Bentleyt ma a világ első felhőfizikusaként emlegeti a szakma. Szülővárosának helytörténései évek óta gyűjtik munkásságának dokumentumait, amelyek a számítógépes világhálón is megtekinthetők a *snowflakebentley.com* címen.

Laboratóriumban és szabadban

Laboratóriumi körülmények között az 1950-es években sikerült először a vízgőz kondenzációjának és fagyásának folyamatát pontosan nyomon követni. A vizsgálatok szerint a kristálytiszta, szennyeződésmentes vízcsepp nem fagy meg azonnal 0 Celsius-fok alatti hőmérsékleten. Bizonyos esetekben -40 Celsius-fokos túlhűtést is sikerült elérni. Ha viszont valamilyen apró szemcséjű szennyező anyag (por, korom, homok, só), azaz aeroszol részecske van jelen a vízcseppben, a fagyás ezeknek az úgynevezett jégképző magvaknak a segítségével 0 fok alatt azonnal megkezdődik. Ha a vízpára azonnal nulla foknál alacsonyabb hőmérsékletű közegbe jut, a kondenzáció, azaz a cseppképződés helyett kristályosodás, vagyis azonnali fagyás indul meg. A keletkező jégkristályok, -csírák mérete a vizsgálatok alapján igen kicsi. Laboratóriumi mérések szerint a fagyás megindulása után 30 másodperccel (a környezeti hőmérséklettől függően) 1 és 10 nanogramm, azaz 10^{-9} és 10^{-8} gramm közötti tömegűek, míg méretük alig 50 mikrométer. A jégcsírák száma ilyenkor meghaladja az egymilliót 1 cm^3 (1 milliliter) levegőben. A felszínre hulló hópelyhek között ugyan nincs két egyforma, a jégkristályoknak

mégis négy legegyszerűbb formaváltozatát különböztetjük meg: lap, oszlop (tű), kúp, dendrit (csillag). A felhőkből vett minták tanulmányozása során az derült ki, hogy a -3 és -8 Celsius-fok közötti hőmérsékleti tartományban elsősorban oszlopok (tűk), -8 fok alatt lapok, -10 fok alatt dendritek (csillagok), -20 fok alatt pedig kúpok keletkeznek. Valamennyi hókristály ezekből az alapformákból épül fel. A spontán kristálynövekedés (hízás) mellett sokkal hatékonyabb növekedési folyamat az aggregáció, vagyis a kristálycsírák összetapadása. A kristályok végleges formájának vizsgálata során a felhőfizikusok összesen nyolcvan különböző alaktani csoportba sorolták a hópelyheket. A kristálynövekedés sebessége a környezet hőmérsékletétől függ. A laboratóriumi mérések szerint a -15 és -20 Celsius-fok közötti hőmérsékleti tartomány az optimális. A természetben a hófelhőkben általában akkor uralkodik -15 – -20 fokos hőmérséklet, amikor a felszín közelében 0 és -5 fok között van a levegő hőmérséklete. Ezt saját megfigyeléseinkkel is alátámaszthatjuk, ha visszaemlékszünk arra, mikor láttunk utoljára hatalmas pelyhekben hulló havat. Az optimális tartománynál magasabb hőmérsékletű felhőkben keletkező hópelyhek a talaj közelébe érve általában elolvadnak. A -20 foknál hidegebb felhőkben a csekélyebb nedvességtartalom miatt kisebb a kristályok mérete, és általában kevésbé intenzív a havazás.

Hazai teleink

Vannak hóban nagyon gazdag és szegény teleink egyaránt. Senki sem csodálkozik azon, hogy volt év, amikor a Kékestetőn már szeptember 23-án leesett az első hó. Sopronban a feljegyzések szerint október 26-án havazott legkorábban, míg a „napfény városában”, Szegeden november 11-én. Hómentes években viszont a Kékestetőn is hótakaró nélkül köszöntött be a karácsony, előfordult, hogy december 28-án havazott először. Sopronban ugyan-

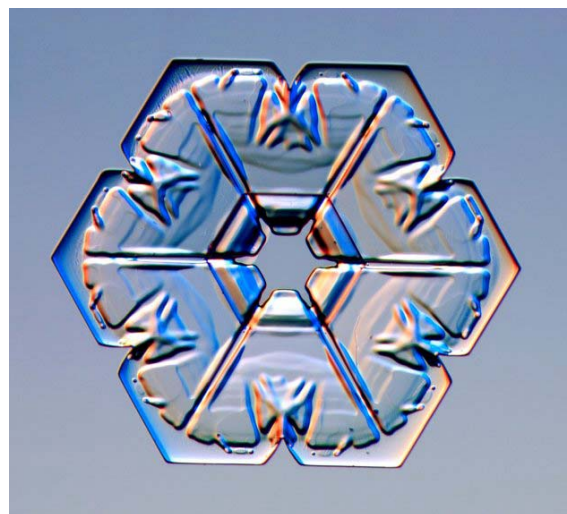
ekkor január 21.-éig, Szombathelyen február 22.-éig kellett várni a tél első támadására”.

Mit mutatnak a statisztikák? A több évtizedes adatsorok alapján hazánkban legalább 28 napig borítja hótakaró a tájat – legalábbis átlagosan. Mennyivel kevesebb ez a téli hónapok 120 napjánál! Még hegycsúcsainkon is legföljebb 90 nap (Bakony) és 110 nap (Mátra) a hótakarós napok átlagos száma. Az átlagos hóvastagság is csak a Kékestetőn haladja meg az 50 centimétert, igaz, a februári átlag 146 centiméter!

(A cikk az Élet és Tudományban jelent meg, dr. Gyúró György tollából. A Szerk.)

Idén eddig nem volt szerencsénk havat látni, ízlelni, tapodni. A gyerekek sajnálják ezt igazán, hiszen ők azok, akik felhőtlenül tudnak boldogok lenni egy hóval borított mező, fa, táj láttán. Nekünk, felnőtteknek már némi öröm is vegyül az örömbe, mert az egekig szökő gázzámlákat, fűtésszámlákat is eszünkbe juttatja egy-egy hóesés. Reméljük, hogy szép fehér takaró borul majd házainkra az év végén, s alatta igazán boldogok leszünk. Adja Isten!

(A Szerk.)

MÓRITZ MÁTYÁS

A kabát

Jenő, talán mert fázott, talán csak megszokásból, de újra összébb húzta magán a koldushacukáját. Melegebbnek hitte, és arra emlékezett, hogy tavaly ilyenkor milyen jó szolgálatot is tett neki, hiszen túlélte, átvészelte a telet, és nem fagyott el egy testrésze sem.

Megszerette kabátját, hozzá tartozott, a testrészévé vált a hosszú hónapok alatt. Sokszor még nyáron, a legmelegebb napokban is magára kapta, mert valahogy úrnak tudta magát érezni ebben a ruhadarabban, amit sajnált a sok kacatot rejtő szatyrába tömni. De amikor felvette, féltette, mint a saját szeme világát. Vigyázott, nehogy leegye, félt, nehogy borfolt essék rajta. Sokszor ki is nevettek, újjal mutogattak rá, mikor az ingyenkonyhán partedit kanyarított a nyaka köré, vagy amikor élére hajtva tette a becses ruhadarabot a mellette lévő székre. Ha megesett volna a csúfság, a szégyen, hogy bepiszkolódik a kabát, bizony sokáig elvacillált volna rajta, hogy tisztítóba adja, mert mi van, ha nem kapja vissza, ha elvesz a kabát, vagy a cetli, amivel bizonyíthatná, hogy az övé, vagy mi van, ha nem marad egy árva garasa sem, hogy kiegyenlítse a ruhatisztítás számláját?...

Szeretni persze hogy szerette kabátját, ahogy természetes volt az is, hogy ragaszkodott hozzá. De ő is belátta idővel, lassan megveszi az Isten hidege, és ha így folytatódik, nem sok jót jósolhat magának. Még csak november eleje volt, de sokszor érezte, hogy fel fog érni egy kisebb csodával, ha a következő napot egyáltalán túléli. Ideig-óráig segítségére volt a tea, a pálinka, a több réteg takaró, de akkor is tudta: ideje szert tennie egy új kabátra.

Persze, könnyű ezt mondani, mikor a magafajtanak a pénze legfeljebb az aznapi élelemre, de inkább itókára és cigarettára elég. Nem is foglalkozott aznap többet teával, inkább húzott egy istenest a borosüvegből, az álláig betakarózott, és azon nyomban el is nyomta az álom.

Mikor felkelt, mindenre számított, csak arra nem, hogy olyan szerencse éri, amilyen egyszer ha megesik egy koldussal ebben az átkozott életben! A földön, mintha csak valaki odatette volna, egy tízezres hevert. Először nem is hitt a szemének, be is csukta egyszer, majd kinyitotta, újra becsukta, újra kinyitotta, de a pénz még mindig ott hevert. Második gondolata az volt, hogy valaki a bolondját járattja vele, hogy valaki gúnyt akar üzni vele, és mire lehajol a bankóért, egy madzaggal arrébb rántják, majd jól kiröhögik, hogy milyen ostoba egy állat.

Aztán erőt vett magán, meg is rántotta talán a vállát, hogy lesz ami lesz, egy próbát megér. Végül maga sem hitte, mikor a kezében tartotta a tízezrest. Forgatta jobbra és balra, majd jól megköpdöste és a kabátja belső zsebébe csúsztotta. Párszor még megtapogatta, majd újra összébb húzta magán a koldushacukáját.

Kedve lett volna újra álomra szenderülni, de sehogy nem jött a szemére álom. Minduntalan az járt a fejében, hogy hova rakja, mit kezdjen ezzel a számára hatalmas összeggel, amilyennel még nem is volt dolga, mióta koldussá tette ez a fene élet. Eldicsekedhetne vele a szállón, vagy az első útjába eső kocsmában meghívhatna minden ismeretlent, ismerőst egy-, vagy két fröccsre, röviditalra, cigarettára, vagy el is verhetné egy játékgépen, abban a reményben, hogy pénzből lehet csak pénzt csinálni, és rövid időn belül már húszezer, még egy kis türelemmel és kitartással pedig már harminc, vagy negyvenezer forint nyomja majd a zsebé.

Az útja mégsem vitt a szállóra, mégsem tért be a zónázóba. Ehelyett inkább a kirakatokat nézegette, amíg meg nem akadt a szeme egy csodaszép kabáton, de hamar tovább is állt volna, mert tartott tőle, hogy az ára többszöröse annak, ami a zsebében lapul. De mégis bemelegszkedett a használt-ruha boltba, és egy kis ácsorgás, zavart nézegetés után, csak rászánta magát, és rákérdezett az eladónál, hogy mit is kér a kirakatban álló kabátért.

A kabátért hatezeret kért volna az eladó, de volt olyan úriember, hogy a közelgő karácsonyra, és az érdeklődő fizimiskájára való tekintettel hajlandó volt elengedni egy ezrest, és egye fene alapon ötezerért számlázza Jenőnek.

Jenő köszönte szépen, és élt a kínálkozó lehetőséggel. Bár, előbb még felpróbálta a kabátot, amit mintha rá szabtak volna. Mi több: kényelmes volt, meleg is, jól is állt rajta, a színe, a fazonja is elnyerte tetszését. Mintha csak ő álmodta volna saját magára.

Régi kabátjából előhalászta a tízezrest, és örömmel nyújtotta át a grimaszokat vágó eladónak, aki már átkozta magát, amiért nem kért a hatezer helyett hétezeret vagy nyolcezeret. Jenő persze azt hitte, hogy csak a szaga miatt húzza az orrát és a száját az eladó, amíg a piszkos tenyerébe számolta a visszajárót.

Az eladó felajánlotta a lehetőséget, hogy hagyja itt régi kabátját, és Jenő ebbe bele is ment, hiszen minek az már neki, csak felesleges súly és teher lenne számára.

Az „új” kabátot mintha tesztelni akarná, hol kigombolta, hol begombolta, fel-alá mászkált benne, amíg el nem fáradt, és csak betért a zónázóba.

Új kabátját nem szúrta ki senki, pedig kedve lett volna elbüszkélkedni vele, elmesélni, hogy milyen nagy szerencse érte, hogy milyen jó üzletet sikerült nyélbe ütnie. Mire megitta a szokásos kis-, és nagyfröccseit, még meg is sajnálta a használtruha bolt eladóját, hogy egy ilyen kiváló árutól ilyen jutányos áron szabadult meg.

Amíg sajnálta az eladót, kint eleredt az eső. Még maradt volna, bevárt volna egy-két cimborát, ismerőst, de már közel volt a záróra, így hát kénytelen-kelletlen, de nekivágott a visszafelé vezető útnak.

Alig ért ki a sarokig, a lábai előtt festéktócsa kezdett terpeszkedni. A kabátjáról folyt le a festék, és a szemei előtt változott az „új” kabátja, egy szürke, foszlott, feslett semmivé. Egy ócskasággá, amiért nemrég dobott ki ötezer forintot az ablakon, aminek pedig annyira örült.

Szedte a lábát amennyire tudta, dühösen és bosszúsan, reménykedve abban, hogy még nyitva találja azt az átkozott használtruha boltot. Szerencséje volt. Még volt pár perc a zárásig.

Az eladó már előre köszönt, bár, mintha tudta volna, hogy miért tért vissza legutóbbi vendége, és újra szidni kezdte magát, hogy miért nem húzta le ma pár perccel előbb a redőnyt, és átkozta az égieket, amiért nem tudtak várni addig, míg haza nem megy.

Jenő elpanaszolta gondját és baját, és amíg elmesélte az új kabátjával történeteket, megakadt a szeme egy újabb kabáton, ami talán még annál is szebb volt, mint amilyennek a mostani feslett vackot látta. Szépen kivasalva, a hibák kijavítva, befestve, a gombok újravarrva. Mintha mindig is ilyenre vágyott volna, mintha már találkozott volna ezzel a kabáttal. És persze hogy találkozott, persze hogy ismerte: ez a régi kabátja volt, kipofozott formában, eladható, szinte új állapotban.

Vissza akarta szerezni, minden áron. Addig erősködött, addig fűzte az eladót, míg belement abba, hogy Jenő visszaszolgáltatja neki a festéket eresztett kabátot, és odaadja a tízezres másik felét is.

Jenő nem is tudta, hogy mondjon köszönetet, hogy fejezze ki a sírig tartó hálóját. Még kezét is csókolt volna az eladónak, aki végül csak elmosolyodott, hogy milyen jól is csinálja a tanult szakmáját.

Jenő, talán mert fázott, talán csak a megszokásból, de újra összébb húzta magán a koldushacukáját, és miután kibosszankodta magát, egészen a hajléktalanszállóig nevetett.

ZALÁN GYÖRGY (GYURCSI)

Fél perc

Fél perc. Csupán ennyit ég
egy csillagszóró a fán.
Fél perc néma csönd. Az idén
most először talán.

Fél perc kevés - de elég,
hogy átéljünk sok hónapot,
- mit az idő sodrásában
ez a fél perc elhagyott.

Állunk. Kezünk összeér, és
egy pontra tágul szemünk.
Fél perc. - Elmúlik, s újra
a világra ébredünk.

Fél perc volt csak, mialatt gyúlt,
ragyogott, aztán kihunyt.
Pont elég volt, hogy a máról
leszakadhasson a múlt.

Fél perc. Még egy szikra,
ami megcsillan a könnyeken.
Vége.... Most már beszélhetünk,
nevethetünk könnyeden...

2001. december 21.

KETYKÓ ISTVÁN

Fehér karácsony

Anyám emlékére

**Fehér hósapkával fejükön
aludtak a fák a kis állomáson ,
ahol csak én álltam őrt
karácsony éjjelén
éjféli misére hívogatott a harang ...
Gondolatban gyermekkorom útjain jártam
nem vezetett csillag s nem vittem magammal
tömjént , mirhát , kincseket
csak szegénységünket tettem le
gondjaink jászola elé.
A váltó szentjánosbogár fényében
anyám arcát láttam felvillanni
cipelte hetven évét
az utcánk végén levő
templom padjai közé ...
A jelző előtt gép sikoltott -**

lassan engedelmeskedett kezemnek a lánc

és kint a faluvégén a sorompó rudak

puha párnára hajtották fejüket -

több órája szakadt a hó.

Három tél dere ült azóta fejemre

- már föld alatt anyám ...

idén is lesz karácsony, de nélküle

talán hó is hull majd, hogy keressem

léptei nyomát

bár fáj, hogy itt hagyott

mégsem kiáltozom , mert

messze jár, úgysem hallaná ...

Romhány , 1978. november 20.

S. VARGA ILONA (A LION)

Ünnep

Neked ünnep, neki ünnep,
Nekem muszáj, kegyetlen jel
Üti fejét szívem mélyén, fel.

Gyermekszívek mosolyognak,
Nem tudják még, mit hoz holnap
A kárhozat, a kétely, a métely.
Hiszik, jó lesz nagynak, felnőttnek és fiatalnak.
Öregnek jó, csak pihenget, pedig olykor
Láthat egyet
S mást nagyapó asztalánál, fonnyadt kenyér,
Nyugdíj-számlák, roskadozó arc felette,
A falatot rég feledte,
Mert nem telik gázszámlára vagy kenyérre,
S nem kalácsra. Arra már nem. Pirula kell!
Hogy az Isten pirulna el! Miért kell még
Görnyedezni, szenvedni és elmélkedni?
Hol az öröm?
Csak a bánat látszik arcán, tenger élet gyötrelmén
Át meg áthág a nagy kérdés: miért, miért, miért, miért!

2001. dec.

MURÁNYI ILONA

A legszebb karácsonyi ajándék!

Élt valamikor, régen egy fiatal kedves házaspár! Nem dúskáltak vagyonokban, de mindenük megvolt, amire szükségük volt, kivéve egy gyermeket. Jártak javasasszonytól javasasszonyig, de mindhiába, a várva várt gyermek csak nem született meg. Teltek múltak az évek, a pár egyre inkább beletörődött abba, hogy bizony, nekik már nem lesz gyermekük, pedig már megcsinálták a bölcsőt, beszerezték a babakelengyét is.

Egy decemberi napon, karácsony szentestéje előtt a férj a fenyőfát készült befagyni a fenyőtalpba, amikor a kutájuk hangos csaholására lett figyelmes. A kutya oda-vissza szaladgált, mint aki mutatni akar valamit. A gazda otthagya a fenyőt, elindult a kutya után. 50 méterre a háztól az egyik bokor alatt egy bebugyolált csomagot talált. Felvette, elindult vele befelé a házba. De bizony a csomag sem maradt szótlán, olyan keserves sírásra fakadt, hogy a gazda majdnem eldobta ijedtében. Berohant vele a házba, mutatja a feleségének: Asszony ezt az ordító csomagot találtam a kertben a bokor alatt. Kibontották, s mit rejtett a csomag? Egy pár napos kislány volt bebugyolálva jó melegen, mellette egy levél, mely tudatta a párral, hogy erre a gyermekre az anyjának nincs szüksége, külföldre megy szerencsét próbálni, ezért aki megtalálja, megtarthatja. Nagy volt az öröm, előkerültek a babakelengyék, megfürdették, átöltöztették, tisztába tették, majd miután tejeckével megittatták, berakták a bölcsőbe. A baba gyorsan álomba is szenderült. Töprengeni kezdtek, kié lehet a kislány, milyen szülő az, aki kidob egy csecsemőt télvíz idején a bokor alá. Kinek születhetett gyermeke, akinek nincs férje? Meghányták-vetették a kérdést, majd eldöntötték, a picit sajátjukként fogják felnevelni. Mivel karácsony előtt találták, ezért a Karácsonyi Éva nevet adták neki.

Másnap, mikor feldíszítették a karácsonyfát, alárakták a kis Évike bölcsőjét, s megígérték neki, hogy minden tőlük telhetőt megtesznek azért, hogy felnőjön, semmiben sem szenvedjen hiányt, mintha csak a saját gyermekük lenne.

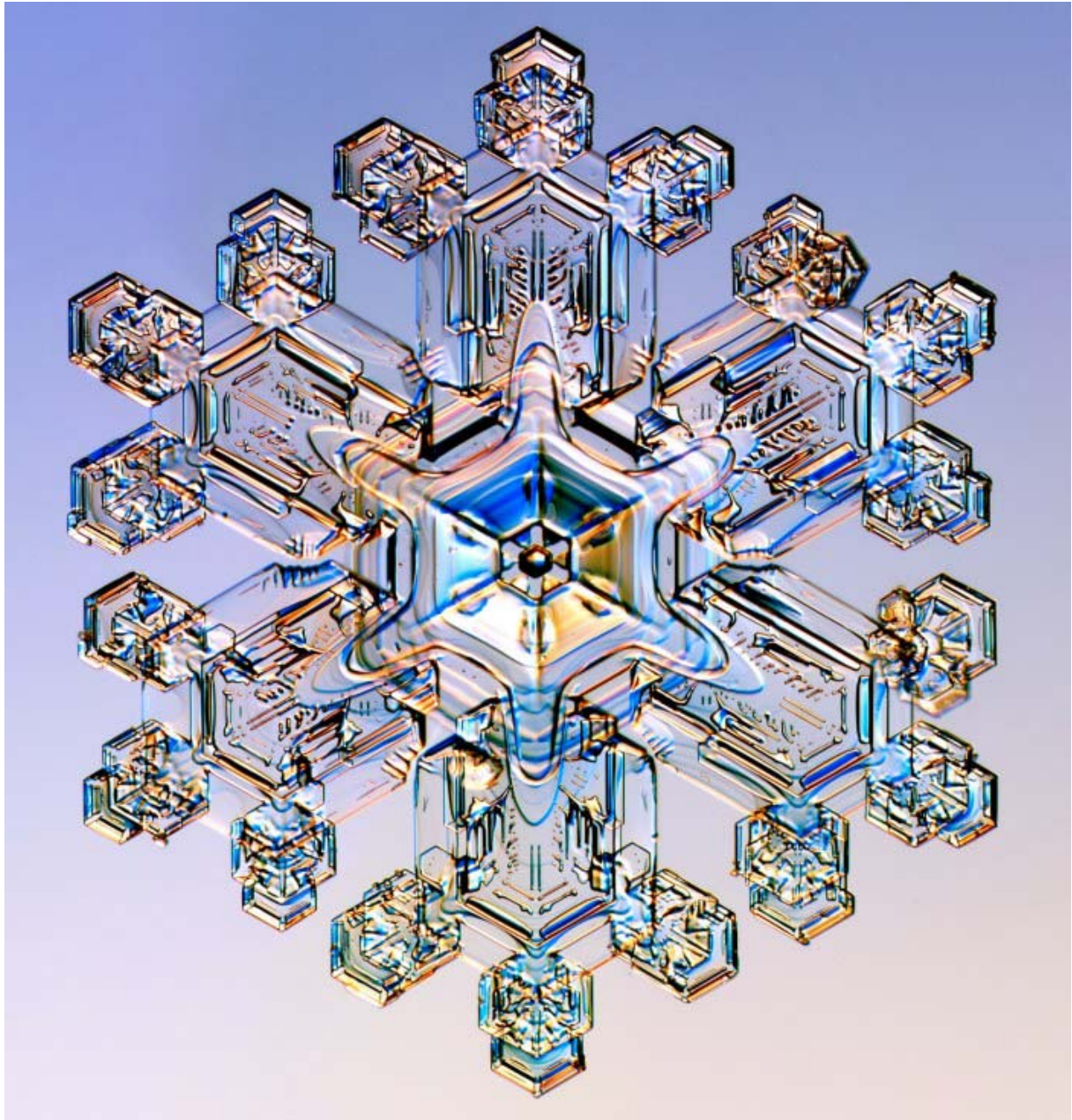
Teltek múltak az évek, a kis Évike már nagylánnyá cseperedett, amikor is egy karácsony estén bekopogtattak a házba. Évike szaladt kinyitni az ajtót a vendégnek, betessékelte a tisztaszobába, majd szólt a szüleinek, őket keresi egy asszonyság. Nagyot néztek a szülők, ki lehet ez az idegen dáma, de mikor megmondta nekik, hogy évekkkel ezelőtt egy gyermeket rakott a bokorba, a saját gyermekét, a lelkükbe hasított a félelem. Mert bizony, a gyermeket szeretné magával vinni, már jó sora van neki, tud róla gondoskodni. Sírva fakadt a nevelőanya, mert bizony megszerették a kislányt, virrasztottak fölötte, amikor lázas volt, meséltek neki, minden tőlük telhetőt megtettek, hogy a kislány boldogan éljen, meglegyen neki is az, ami a szomszéd gyerekeknek. Nincs mit tenni, be kell hívni az Évikét, hiszen az Ő sorsa, az Ő élete a tét.

Behívták a lánykát, majd elmondták neki, hogy is került Ő a családba! Az édesanyja kérte, menjen vele, mindenük megvan, amit csak elképzelni lehet. Évike csak nézte-nézte a nagyságos asszonyt, majd így szólt:

Itt vannak az én igazi szüleim! Mellettem voltak, mikor kellett, bizony én már csak itt maradok édesanyámmal és édesapámmal.

A dáma pedig, mint akit leforráztak, kiballagott az ajtón.

Rétság, 2006. november 13.

SZÉKÁCS LÁSZLÓ

Angyali gyertyák

önts minden élőnek gyertyát,
egy szálat, életét,
lobbantsa fel a születés,
fényükben robogjon a Föld

önts minden élőnek gyertyát,
kanóca legyen szelleme,
lángjában táncoljon öröme,
róla búja semmivé sercegjen

önts minden élőnek gyertyát,
léleklángjukból glóriát,
értünk megváltó tisztulást,
megszületett a betlehemi láng

(2006.)

Lángcsepp

akkor Mária cseppet ejtett
a Napból lángocskát
jött közénk napszéllel
villant át az égen
csillag világította célját
jászolba szült új otthonát
ámulták az Úr fiát
Krisztus Jézust, az áldást

(2006.)

Az élet kapujában

a leghosszabb éjszakákon
Betlehemet keresd
keresd szívedben
keresd lelkedben
hol van
merre
figyelj a fényre
jászol fényre a csillag alatt
ott született
ott van a küldött élet
Isten fia
az élet kapujában
értünk jött Ő
az ember fia
három királyok siessetek
siessetek most
mint két ezredéve is
jelet küldjete az égre
jelet
jelet a világnak
örök emlékre
megszületett akkor
hidd
kövesd és
megszületik most is
benned e világnak
Isten
köszönjük
Jézus
köszöntünk
Krisztus
követünk

(2003.)

Karácsonyi sirató
(az elment szeretteinkért)

Jaj,
Miért hagytad,
Jaj, miért, miért,
Nékünk ereklyének
Hátra porhüvelyed,
Jaj,
Miért hagytad,
Jaj, miért, miért,
Nékünk látnunk,
Amint Ő elporlad

Jaj,
Miért hiszed,
Jaj, miért, miért,
Hogy halhatatlan
Léted örök tudat,
Jaj,
Miért hiszed,
Jaj, miért, miért,
Hogy nekünk hited
Lesz örök örökség

Jaj,
Miért tetted,
Jaj, miért, miért,
Ez estére nem jöttél
Láttatni lényed,
Jaj,
Miért tetted,
Jaj, miért, miért,
Szúróvá a túlevelet,
Hisz az most tövissé lett

Jaj,
Miért nézted,
Jaj, miért, miért,
Gyertyalángon át
A keserű magányt,

Jaj,
Miért nézted,
Jaj, miért, miért,
Csapott verdesését
Esendő hitünknek

Jaj,
Miért tudjuk,
Jaj, miért, miért,
Hogy most se, soh'se látjuk
Volt pozsgás arcod,
Jaj,
Miért tudjuk,
Jaj, miért, miért,
Hogy most se, soh'se halljuk
Soh'se, nyugtató hangod

Jaj,
Miért van,
Jaj, miért, miért,
Hogy soh'se jössz vissza,
Egyszer, csak örökre,
Jaj,
Miért van,
Jaj, miért, miért,
Hogy már soh'se élve,
Mindig csak halva vagy

Jaj,
Miért a jaj,
Jaj, miért, miért,
Soh'se lesz már élő!
Nyugvást néki-nékünk!
Jaj,
Miért a jaj,
Jaj, miért, miért,
Egyszer élt, velünk-nékünk,
Örök róla emlékünk

(1973.)

KARÁCSONYI GONDOLATOK

(A Bóbita nevű irodalmi csatornáról)

(www.dpg.hu)

Czanik Jutka

Családunk hetedik gyermekeként születtem, ahol édesapám volt az egyetlen kenyérkereső ember. A mama reggeltől estig dolgozott, főzött, mosott ránk. Szegények voltunk, de jól éltünk, mert a disznó mindig meghízott karácsonyra. Jöttek a rokonok, szomszédok a disznóvágásra. Másnap a mi feladatunk volt széthordani a kóstolót. Karácsonyra már ünnepi étel kerülhetett az asztalra. Ajándékot nem kaptunk, de karácsonyfát mindig hozott a Jézuska. A rengeteg gyertyával, csillagszóróval, ezüstdióval, angyalhajjal feldíszített fa maga volt a csoda. Minden részének annyira tudtunk örülni. No és a szaloncukor! Az egy külön társasjáték! Egymással versengve, egyenként bontogatva kerestük a csokisat. Ahogy nőttünk, már együtt díszítettük a fát, magunk festettük a diót, készítettünk rá díszeket, miközben a finom diós és mákos bejgli orcsiklandozó illata szállt. Később néhány nagyobb testvérem vidékre került, nagyon vártuk őket. Karácsonykor mindenki hazajött. Csodálatos volt... Együtt az egész család! Ma már a gyerekeimet, az unokáimat várom így, és boldog vagyok, hogy velem vannak. Nekik ajándékban gazdagabb karácsonyaik voltak, mégis azt gondolom, az én gyermekkori örömöm volt nagyobb...

Kellemes ünnepeket kívánok Mindenkinek!

Szalai Ferenc

Mi nem a karácsony?

Nem szerencsejáték: munkahelyi ki-kit húzott, mit ad neki.
Nem október óta boltokban felbődülő karácsonyi dalsokor.
Nem október óta fityegő girlandvillogás a plázákban.
Nem örült hajsza az ajándékokért, akár veszed, akár viszed.
Nem a szeretet ünnepe!!! A szeretet nem kíván ünnepnapot, hanem amikor szeretetre bukkanunk, az ünnepnap.

Mi a karácsony?

Jézus Krisztus, a Megváltó születésnapja.
Az adventi várakozás beteljesülése. A rövidülő sötétidőt felváltó lassan, de biztosan növekvő fényesség kezdete.

Karaffa Gyula

Gyerekkoromban nagyon szegények voltunk, hozzánk nem járt a Jézuska. De ezért nem haragudtam meg Rá, felnőtten, tapasztaltan lettem hívó. Csak annyi történt, hogy ezt a "jézuskás mesét" soha többé nem tudta volna senki elhíttetni velem. Aztán később ugyancsak a szegénység és a takarékoskodás miatt műanyag fánk volt, amit a szekrény sarkában tároltunk Karácsonyig. Nem volt szaga. Se íze. Ezeken a Karácsonyokon mindig ugyanazt kaptam: zokni, sál, esetleg egy nadrág, fiatal felnőtt koromban egy csík Sopianae cigaretta, és néhány könyv. Untam. Barátaimmal elhatároztuk, majd mi! Majd mi úgy élünk, hogy nekünk minden nap Karácsony legyen! Ez addig sikerült is némileg, míg a baráti körből Móni váratlanul meg nem halt. Mikor erről (de a betegségéről sem) nekem senki sem szólt, ebben sem tudtam hinni többé igazán. Pedig olyan jó lett volna!

Most négy gyermekem van. Nekik mindig volt fa, ajándék. „Jézuska” nekik sem. Valahogy ma is olyan lealacsonyítónak, degradálónak tartom ezt a "mesét". Most izgulunk, hogy kinek mit készítsünk Karácsonyra. Tudják, hogy a szeretet a fontos, érzik, hogy őket is szeretik. Még nem elég okosak ahhoz, hogy minden nap Karácsonyt óhajtsanak. Addig sok csalódáson fognak még átesni! Úgy látom, ez az Élet rendje. Ettől lesz fontos a Karácsony!

Erős Ildikó

Gyerekkoromban nálunk a Jézuska hozta az ajándékot. Mi addig a templomban voltunk, megnéztük a kis jászolt, és a pásztorjátékot, később részt is vettünk benne. A mesét, a varázslatot soha nem rombolta le senki. Később sem. Talán, mert akkor is tudtuk, vagy éreztük, hogy itt nem arról van szó, ki választja ki, teszi a fa alá az ajándékot, hanem, hogy minden, amink van, amit egymásnak adunk, Istentől való, az ő áldása segít hozzá. A legszebb az a pillanat volt, amikor a sötétben, a gyertyák fénye előtt letérdeltünk imádkozni ajándékozás előtt, majd később, amikor összegyűlt a rokonság, s együtt beszélgettünk, örültünk egymásnak késő éjszakáig. Éjjel azután nálunk (a gyerekszobában) volt a fenyő, alatta a betlehem. Semmilyen ajándék nem tudta felülmúlni ennek az estének, ragyogásnak a szépségét. Az ajándék nem is volt talán fontos. Hisz az volt maga az egész nap, az volt az együttlét, később a téli szünet. Soha nem akartam tudni, mit is kapok. Még véletlenül sem. Később is a mások ajándékozása lett fontos, valami "eltalált", dolog, amitől felragyog a másik arcán az öröm. Ez minden évben küzdelem, vajon sikerül-e, függetlenül a ráfordítható összegtől. Idén is szűkös az idő, hiába igyekszik mindent előre eltervezni az ember. De azért megint találunk magunkban "kincseket", megvalósítható ötleteket. Testvéreméknek egy madáretető készül, talán a téli kertjük ékessége lesz. Apunak egy régi, használt postaládát igyekszünk rendbehozni, s kicsit egyedivé tenni új festéssel, postakürttel. (Nem találtunk olyat az üzletekben, ami illett volna a lakásához.) Ezek a karácsonyok már mások, mint gyermekkoromban. A család is sokfelé szóródott. De vannak új örömeink: Imivel nagyszerű dolog a közös készülődés, alkotás. Hiszen éppen a készülődés minden ünnepnek a lényege. Anélkül nem lehet odaférni az ünnep titkához. Nem szeretném, ha minden nap karácsony lenne. De azért jó, hogy a naptár bővelkedik kisebb-nagyobb ünnepekben, mindig van mire készülni.

A karácsony pedig ma sem kezdődhet számomra templomjárás nélkül, még ha év közben ritkán is megyek. Ilyenkor, év vége felé, különösen fontossá válik a számvetés, és szükségünk van megerősítésre az új esztendő feladataihoz is.

HÖRÖMPŐ GERGELY

Ha ránk szakad a kereszt súlya...

Én, Cirénei Simon, üzenem tinéktek,
hogy a keresztet nyugodtan vigyétek.
Ha tekintetem ölni tudna,
a római halottként feküdne a porba.
Vittem a keresztet, pedig máshova mentem,
mezőről igyekeztem, várt feleségem a lelkem,
jó meleg lepény és két fiam asztal körül...
-hogy röhög a római. Hogy örül.

Én, Cirénei Simon, üzenem tinéktek,
hogy a keresztet nyugodtan vigyétek.
Egyszer csak ránk szakad a kereszt.
Nem is fizikai, lelki súly nem ereszt.
Amikor ránk szakad a kereszt súlya,
arra gondolj újra meg újra,
hogy immár ezeregyszáz éve visszük,
és ez a magatartásunk és a kincsünk.

Én, Cirénei Simon, üzenem tinéktek,
hogy a keresztet szó nélkül vigyétek,
mert Ő megy elől. Bár viszem a gerendát -
Őt szögezik föl. Ebben veszem jutalmát
a keresztthordozásnak, mert lassan rádöbbszem:
nekem a testem fáradt. Megváltást kap a lelkem.
Mi visszük kis keresztjeinket, súlyosaknak tartjuk,
végül minden terhünket az Úr Jézusnak adjuk.

Én, Cirénei Simon, üzenem tinéktek,
hogy a keresztet nyugodtan vigyétek.
Sok a kereszt, sok a baj, sok a kétség,
de kereszt alatt ballag a reménység.
Rufus és Alfeus, a fiaim végignézték,
hogy viszem a gerendát. A szépség,
a jószág, a megbocsátás ura nyomában,
- és később fiaim szolgáltak az egyházban.

Én, Cirénei Simon, üzenem tinéktek,
akiknek földtől kérges a tenyérték,
akik szemüveget hordotok sok betűk miatt,
akik nem alkudtok semmi rendszer alatt,
röhög a római, röhög az iszlám, az osztrák,
és sorolhatnánk... de, kik megtapasztalták,
hogy aki a keresztet elfogadja, nyugodtan hiszi:
múló hatalmak közt a jövőt viszi.

H. TÚRI KLÁRA

A születés ünnepén

Mikor télelő ünnepén
a lelkeinknek szárnya nő
éled az élet és erő
tárt karjainkban a remény

hittel testesült rejtelem
békén világlik száz parázs
s lángból lett csönd és kegyelem
a pisszenetlen várakozás

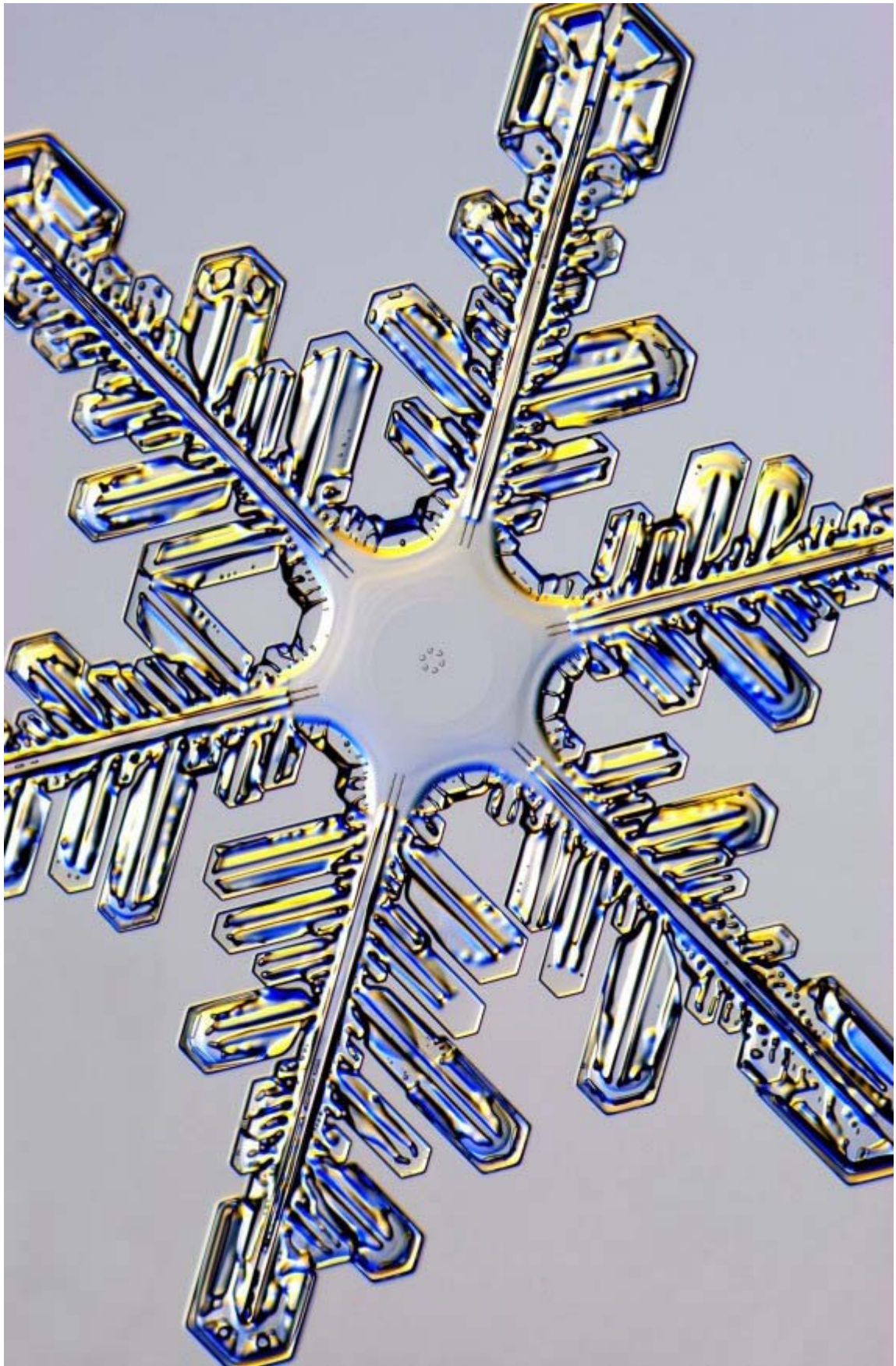
tél hava jég hava bánat hava
karnyújtás csak a csillagvilág
s míg bent lelkünk fönixmadara
hamvából éled világolni vágy

kis templom kis harangja bong
s hatvankét évvel a háború után
országokon túlig hamvad el a gond
mert nem áll ágyú már a vén Dunán

s ha elült lelkünk kába madara
ha megszólal bennünk a Szeretet
már anyáknak érezhetjük e hazát
és meg is szólítjuk majd úgy lehet

mert érkezik megint itt egy Gyermeke
kiben minden Jó Szülőjére talált
köszönjük hát meg az Úristennek
kétezerhat áldott karácsonyát

2006. december 8.

Különszámunk szerzői:

Erős Ildikó (Budapest, 1973) Budapest, nyelvtanár, újságíró,

Hörömpő Gergely (Kisvác, 1945) Diósjenő, református lelkész, költő, író

H. Túri Klára (Győr, 1939) Tata, író, költő

Karaffa Gyula (Nyíregyháza, 1964) Nagyoroszi, ny. közalkalmazott, vállalkozó

Ketykó István (Szügy, 1946) Verőce, nyugdíjas köztisztviselő, költő

Móritz Mátyás (Budapest, 1981) Budapest, internetes újságíró

Murányi Iona (Balassagyarmat, 1962) Rétság, újságíró

Székács László (Budapest, 1946) Budapest, nyugdíjas mérnök, költő

S.Varga Iona - A Lion (Budapest, 1956) Budapest, könyvszerkesztő, újságíró, író

Zalán György (Gyurcsi) (Budapest, 1952) Veregyház, telemarketinges szakember, költő

Impresszum:

Tördelés/irodalom:
Karaffa Gyula

Helytörténet/fotó:
Végh József mkl.

Grafika/képzőművészet:
Konczili Éva

Szerkesztőség címe:
2645. Nagyoroszi, Petőfi út 19

Telefon:
0630-383-5385

Email cím:

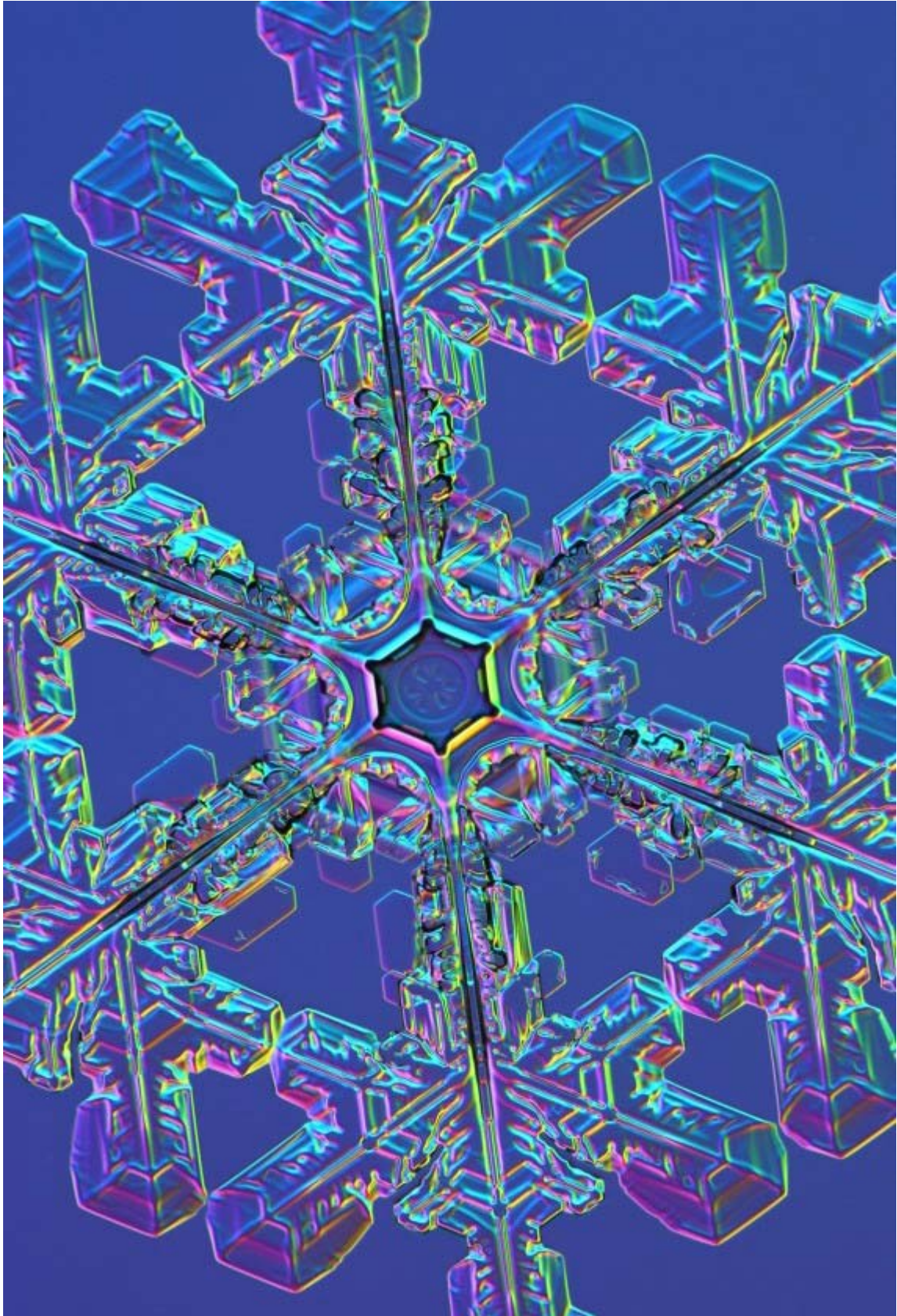
karaffagy@freemail.hu

hgev@freemail.hu

Kiadja a rétsági Művelődési Központ és Könyvtár

Terjesztés kizárólag PDF formátumban.

Hókristály (fotó)